

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی نغمه های رباب از دیدگاه فارابی با گام زارلن

محل انتشار:

مجله هنرهای زیبا: هنرهای نمایشی و موسیقی، دوره 27، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 10

نویسندگان:

فرشاد شیخی - عضو هیات علمی گروه موسیقی، دانشکده هنر و معماری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

فرهاد شیخی - عضو هیات علمی گروه موسیقی، دانشکده هنر و معماری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

نیلوفر بدری کوهی - عضو هیات علمی گروه موسیقی، دانشکده موسیقی، دانشگاه هنر تهران.

پریسا مهرعلی زاده - کارشناس ارشد نوازندگی ساز جهانی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

این پژوهش شامل بررسی تطبیقی نغمه‌های رایج ساز رباب در رساله موسیقی کبیر فارابی با گام زارلن است که در پاسخ به سوال اصلی تحقیق با عنوان: چگونگی ارتباط گام زارلن با نغمات رباب شکل گرفته است. بدین منظور، نخست نغمات موجود در ساز مذکور را آنالیز نموده، سپس آنها را ضمن شرح و تفسیر مختصر گام زارلن با استفاده از ضرب و تقسیم نسبت‌های ریاضی موجود، با گام مطرح شده انطباق داده‌ایم که در نتیجه این مقایسه مشخص شد، نغمات مذکور در شرایطی با گام دیاتونیک زارلن مطابق است اما در گام کروماتیک ساختاری متفاوت دارند. در بررسی مجدد گام زارلن متوجه شدیم علاوه بر ایرادهای رایج که شامل وجود چهارم درست بزرگ‌تر از ۴:۳ و پنجم درست کوچک‌تر از ۳:۲ است، ایرادی دیگر به ساختار گام زارلن وارد است. در حالی که محققان تاکنون بر این باورند که این گام دارای دونوع نیم‌پرده کروماتیک و یک نوع نیم‌پرده دیاتونیک است نتایج این مقاله مشخص می‌کند که گام مذکور دارای دونوع نیم‌پرده دیاتونیک و یک نوع نیم‌پرده کروماتیک است. با توجه به رویکرد توصیفی-تحلیلی این پژوهش برای برطرف ساختن آن ایراد نظریه اصلاحی مطرح می‌شود که پس از اعمال آن نغمات ساز رباب و گام زارلن انطباق کامل خواهند داشت.

کلمات کلیدی:

نیم پرده، نسبت بسامدی، رباب، کروماتیک، دیاتونیک

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1774817>

